

Ministerie van Financiën

Розробка дизайну аудитів

“Моделі для порівняння
(референтні моделі) та аналіз
даних”

Манфред ван Кестерен

Тіймен Терпстра

22 – 25 липня 2024

Contents

ЗМІСТ

- День 1:
 - Що таке моделі для порівняння?
 - Розробка дизайну та аудит
 - Як ми komponуємо моделі для порівняння?
 - Приклад
- День 2:
 - Уточнення моделей для порівняння: питання аудиту, змінні аудиту, критерії аудиту
 - Джерела, збір даних, звітування
 - Приклади

Вступ: декілька запитань для початку

У чому полягає суть внутрішнього аудиту?

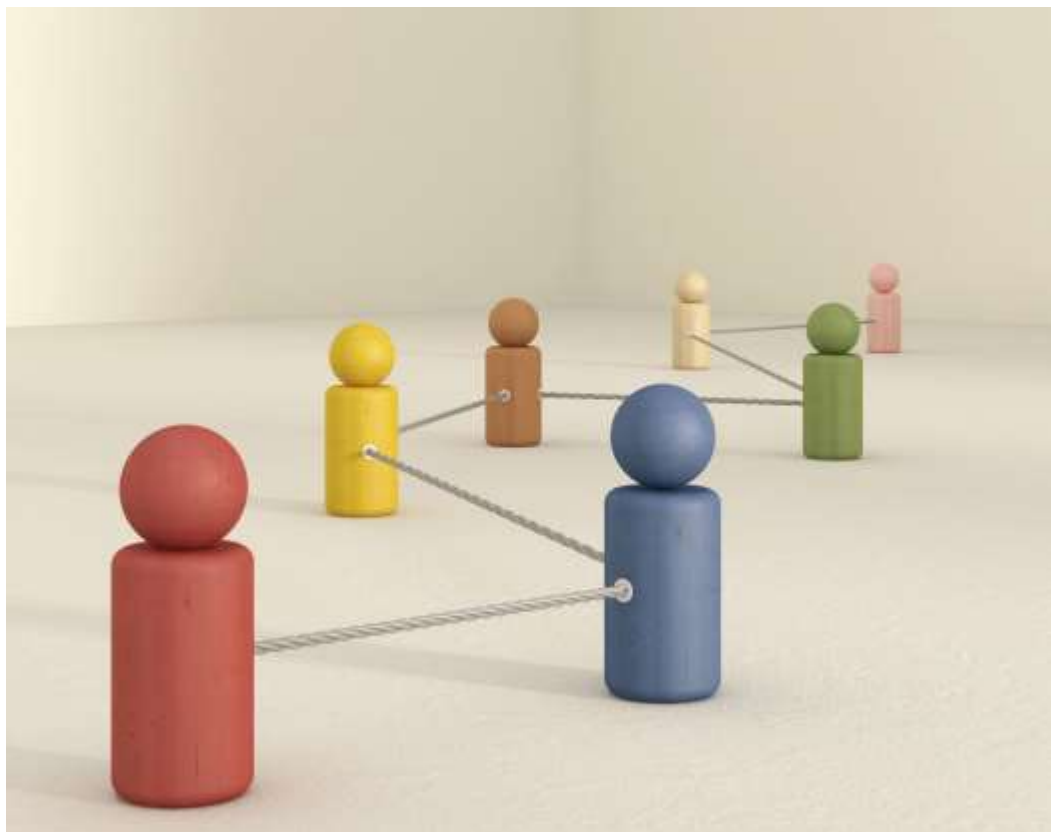
Як внутрішні аудитори досягають висновків і / або кваліфікованих думок?

Що і хто визначає, чи досягнуті висновки і / або кваліфіковані думки правильні і правомірні?

Вступ

> Сьогодні:

> Фокус на моделях для порівняння: набір норм, щодо яких ми співвідносимо нашу реальність

> Четвер:

> Фокус на аналізі: місток між моделями для порівняння, знахідками, висновками /кваліфікованими думками.

Вступ

➤ Для **КОЖНОГО** виду аудиту актуальні такі питання:

- Про **ЩО** аудиторська група робитиме висновки/кваліфіковані думки (і зрештою) рекомендації? Який об'єкт аудиту?
- Які критерії формують основу для цих висновків/кваліфікованих думок?
- Як ми збираємо ці критерії? Які **джерела** підходять? (інгредієнти)

>

Вступ

Модель для порівняння (або нормативна рамкова основа):

- Сукупний набір критеріїв/норм, які аудитор використовує для відображення реальності;
- Відображає «ідеальну» ситуацію;
- Формує основу, яка призводить до висновків і кваліфікованих думок.

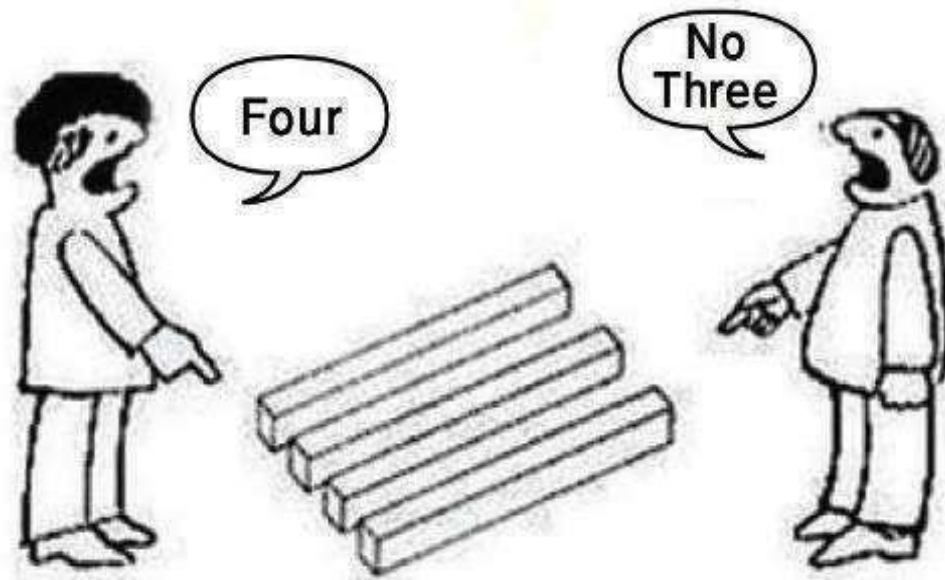

Навіщо нам потрібні моделі для порівняння?

- Аудитору потрібен інструмент для вимірювання;
- Вони певною мірою запобігають виникненню розбіжностей з керівництвом щодо аудиторських висновків/кваліфікованих думок
- Чіткі визначення ключових концепцій в аудиті для запобігання розбіжностям

It is really confusing!!!

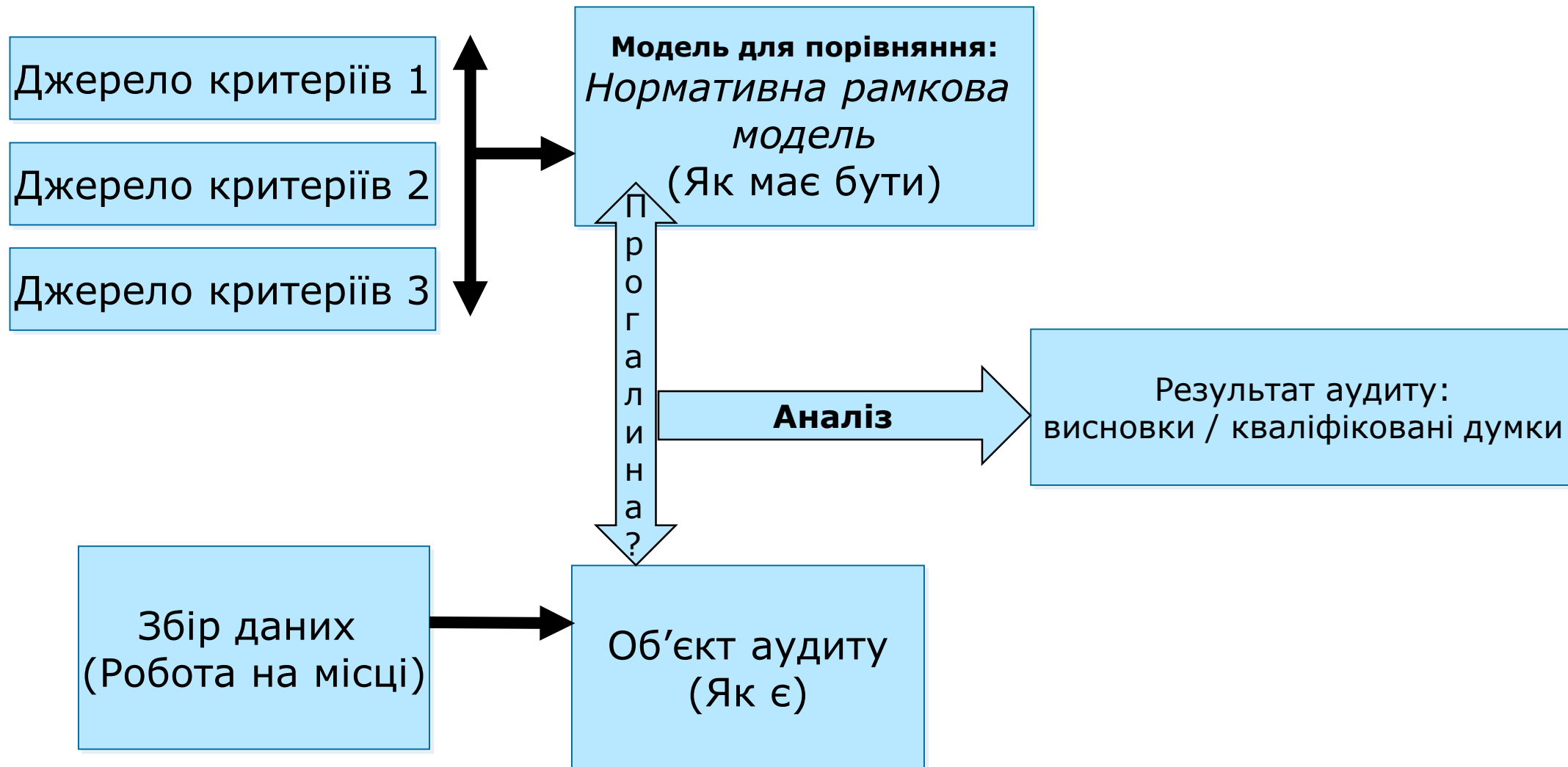

Моделі для порівняння та види аудитів

Вид аудиту	Характеристики рамоквих моделей для порівняння	Джерела
Аудит відповідності	Стандартизовані (зазвичай переліки)	Закони/постанови/процедури
Фінансовий аудит	Більш-менш стандартизовані	Рівні толерантності, процедури обліку, вимоги до звітності
ІТ-аудит	Частково розроблені на замовлення / частково стандартизовані, але мають бути адаптовані залежно від теми аудиту	Наприклад: COBIT, внутрішні процедури, ISO27001
Аудит ефективності	Частково виготовлені на замовлення / частково стандартизовані, але в більшості випадків потребують індивідуального підходу	Норми/критерії, встановлені керівництвом, внутрішні процедури, нормативні акти/закони, теорії, кращі практики

Позиція моделей для порівняння в аудиторському процесі

Exam

AUDIT

Verification

Inspect

Finance

РОЗРОБКА ДИЗАЙНУ АУДИТУ

Вступ

Дизайн аудиту

*Концептуальний дизайн: ЧОМУ?
ЩО?*

Технічний дизайн: ЯК?

Вступ

Дизайн аудиту

Контекстуальний аналіз

*Концептуальний
дизайн*

Ціль аудиту

Питання аудиту

Змінні аудиту

Критерії аудиту

Технічний дизайн

Аудиторські прийоми

Аналіз

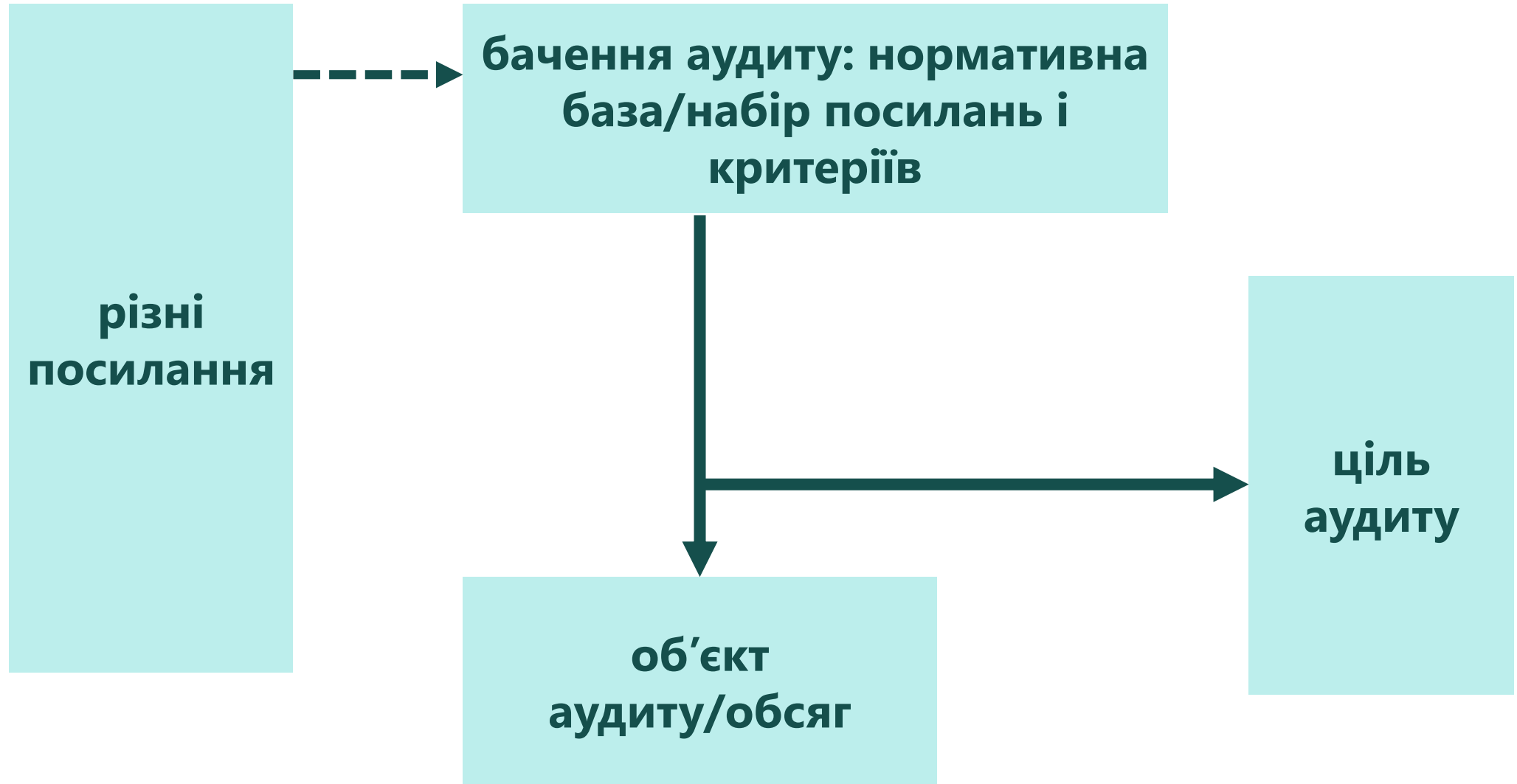
Звітування

Планування

Управління групою

Концептуальний дизайн

Концептуальний дизайн

ціль аудиту

Ціль аудиту відповідно до ІВА

ЧОМУ

*“ОЦІНИТИ”
“ВИЗНАЧИТИ”
“ОЦІНИТИ, ЩО Є...”*

Дотримання політик/правил

Досягнення цілей

Надійність даних

Економне та ефективне
використання ресурсів

Збереження активів

Концептуальний дизайн

ціль аудиту

ЧОМУ

Мета

[вид завдання]

*Завдання з надання гарантій,
оцінки, консультування*

Шляхом надання

[продукт]

*Аудиторського
висновку, розуміння
(інсайту), порад,
рекомендацій*

Щодо

[об'єкт аудиту]

Концептуальний дизайн

ціль аудиту

ЧОМУ

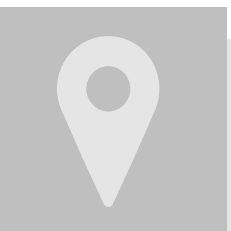

Шляхом проведення дослідження
щодо

[бачення аудиту]

Аби надати змогу клієнту

[актуальність]

Концептуальний дизайн

ціль аудиту

ЩО

- Параметри
- Сфери
- Часовий проміжок (проміжки)
- Конкретні департаменти
- Конкретні процеси
- ...

Приклад цілі надання гарантій

Метою завдання з **надання гарантій** є надання **аудиторського висновку** щодо **виконання консультативної ролі** команди X стосовно дотримання внутрішніх та законодавчих норм,

Шляхом проведення дослідження щодо:

- **Чіткості** рамкових основ;
- Управління наполегливістю **радників**;
- **Можливості посилення** в консультативній ролі

Для того, щоб надати клієнту можливість **покращити консультативну роль** команди X

Приклад цілі аудиторської оцінки

Метою **аудиторської оцінки** є забезпечення **розуміння (інсайту) функціонування Аудиторського комітету** Міністерства А.

Шляхом проведення дослідження щодо:

- **Як Аудиторський комітет** виконує свої завдання згідно з Політичним рішенням Y;
- **Як функціонує** Аудиторський комітет з точки зору зацікавлених сторін;

Для того, щоб дати можливість клієнту **покращити функціонування** Аудиторського комітету Міністерства А.

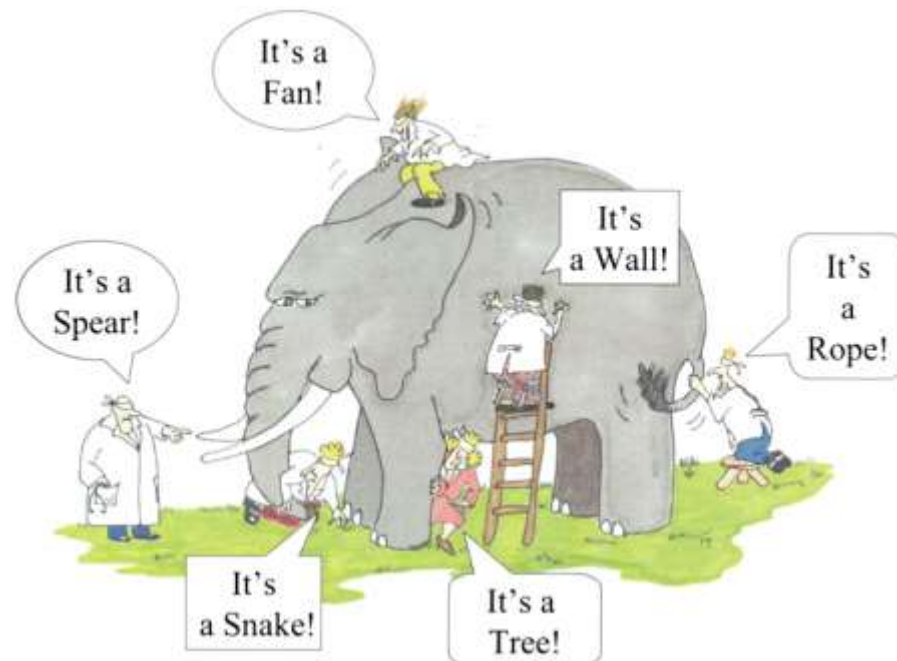

Концептуальний дизайн

бачення аудиту

З якої перспективи ви підходите до об'єкта аудиту?

бачення аудиту

ціль аудиту

Яку відповідь дасть аудит?

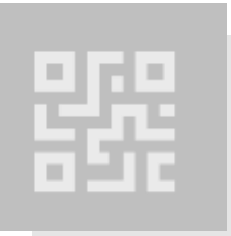
Які елементи є інформативними?

питання аудиту

критерії аудиту

Як ми визначаємо, чи цього достатньо?

змінні аудиту

Концептуальний дизайн

Концептуальний дизайн

різні посилання

зовнішні регуляторні акти (напр. закони)

Управлінські моделі

Внутрішні правила і процедури

Стратегії

і так далі

щоб допомогти побудувати бачення аудиту

Кейс (адаптований): Інформаційний портал для звітування про подорожі

- › Чи обрані норми розроблені та діють ефективно?
- › Як і в якій мірі були реалізовані інші положення?
- › Як і в якій мірі виконуються попередні висновки?

- › Аудитор співпрацює з клієнтом: чи можемо ми домовитися про те, що має бути впроваджено

Кейс (адаптований): нормативна рамкова основа

- › Які норми актуальні?
 - Базова інформаційна безпека уряду
- › Які інші норми актуальні?
 - Угоди про співпрацю
 - Угода про обробку персональних даних
- › Які попередні знахідки?
 - Попередні аудиторські звіти

Підсумок день 1:

Концептуальний дизайн

Ключові питання аудиту

- › *Ключові питання впливають з цілі аудиту*
- › *Вони є основними питаннями, на які дасть відповідь аудит*
- › *За характером можуть бути ідентифікаційними, діагностичними або спрямованими на вирішення проблем*
- › *Приклад:*
- › *Чи **якісно** визначені цілі для етапу проведення тендеру в процесі закупівель?*
- › *Чи **належно функціонує** поточна система внутрішнього контролю на етапі проведення тендеру у процесі закупівель?*

Деякі поняття щодо питань аудиту:

➤ Зверніть увагу, що обидва ключові питання аудиту містять елементи, які можуть призвести до різних інтерпретацій:

- ❑ *Належна якість цілей;*
- ❑ *Належне функціонування системи внутрішнього контролю.*

➤ *Тепер питання:*

- *Що визначає належну якість цілей?*
- *Що визначає, чи система внутрішнього контролю функціонує належним чином?*

Змінні аудиту

- *Змінні аудиту:*
- Аспекти, які мають вирішальне значення для отримання відповіді на ключові питання аудиту
- *Часто змінні аудиту визначаються шляхом вивчення внутрішніх процедур, відповідних документів, розмов із керівництвом, найкращих практик та управлінських теорій*

Критерії аудиту

- Змінні аудиту стають зрозумілими та вимірюваними шляхом формулювання критеріїв (або норм) аудиту для кожної змінної. Загальний набір змінних і критеріїв - це те, що ми називаємо *моделлю для порівняння*;
- Зазвичай разом з формулюванням критеріїв аудиту починається їх *операціоналізація*. Це означає: визначити для кожного критерію, що ми маємо на увазі під ним і як ми будемо його вимірювати.

Критерії аудиту: *вимоги до змінних аудиту, які ми очікуємо побачити. Також відомі як: норми*

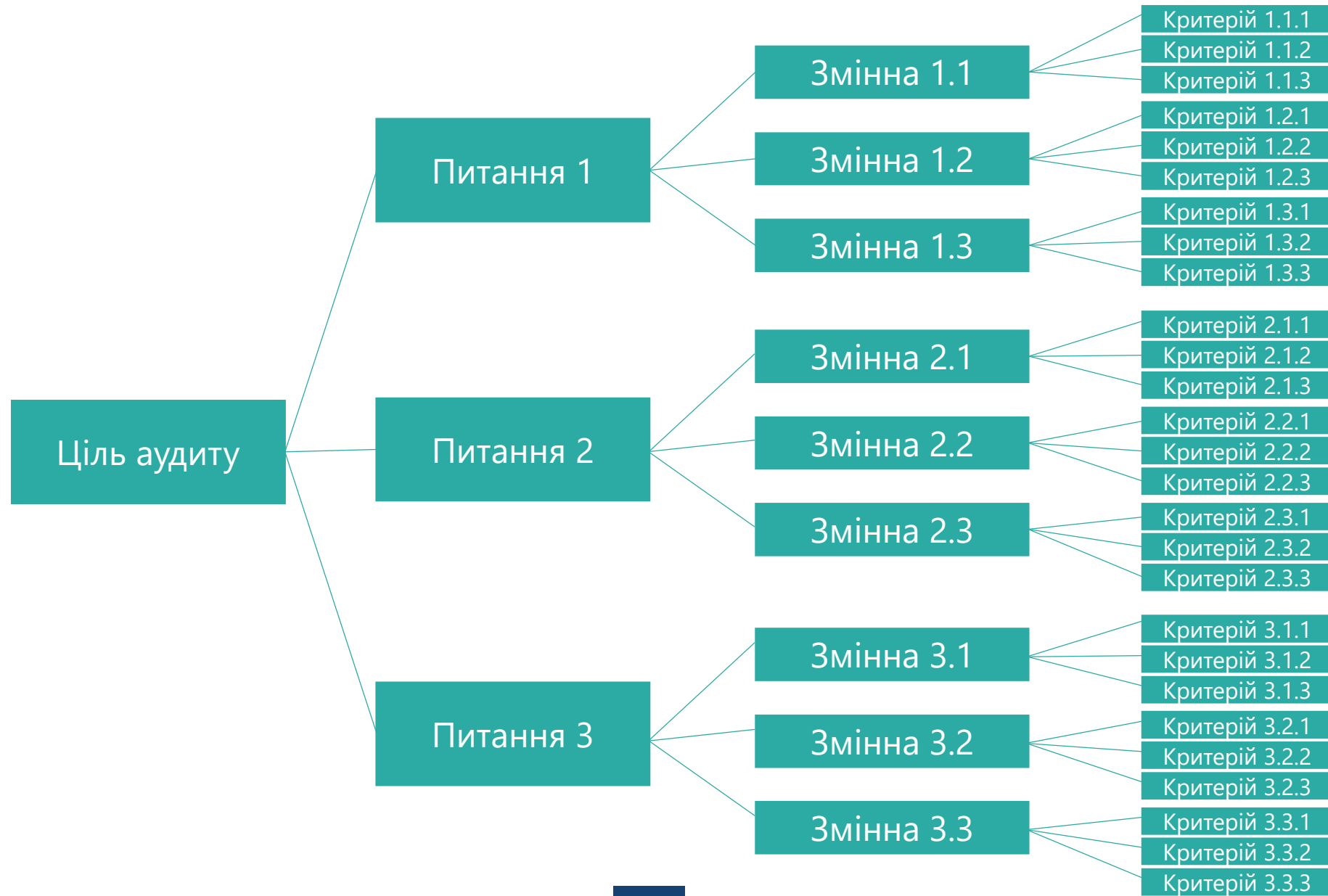

Критерії аудиту та операціоналізація

Змінна аудиту	Критерії аудиту	Операціоналізація
Характер цілей	Цілі належним чином описані;Цілі сформульовані у SMART спосіб;	У стратегічних та операційних документах чітко описані цілі процесу;Вимірювані показники сформульовані та відстежувані.
Обізнаність про цілі	Персонал знає про стратегічні та операційні цілі;Керівництво своєчасно інформує про зміни в цілях	Опитаний персонал може чітко описати загальну мету та операційні цілі організації;Персонал може навести чіткі приклади того, як керівництво повідомляє про зміни в цілях.
Управління ризиками	Керівництво періодично оцінює основні ризики процесу;Вище керівництво демонструє прихильність до управління ризиками	Реєстри ризиків періодично оновлюються (відстежуються). Процес документується;Управління ризиками обговорюється на зустрічах на рівні вищого керівництва;Керівництво повідомляє про важливість управління ризиками в організації
Розподіл завдань і обов'язків	Розподіл завдань та обов'язків є чітким;	Для кожної функції зроблено однозначний опис;Персонал та керівництво можуть чітко визначити свою роль у процесі та роль інших
Моніторинг	Здійснюється моніторинг якості та функціонування системи ВК	Сформульовано індикатори;Доступні звіти з моніторингу

Дерево критеріїв та змінних...

Декілька важливих понять

- Зазвичай після побудови моделі для порівняння/набору норм/бачення аудиту визначають також техніку аналізу та спосіб аналізу;
- У міжнародній практиці шлях до створення моделі для порівняння та остаточної моделі для порівняння обговорюється з керівництвом, для якого призначається аудит;
- Елементи, з яких складається модель для порівняння, по суті, однакові для будь-якого виду аудиту (навіть для аудиту відповідності);
- Чим менше чітких норм є заздалегідь →, тим більше роботи для аудиторської групи і тим більше обговорень з керівництвом необхідно провести

Кейс (адаптований): Інспекції в посольствах

- › Яким чином інспектування, ідентифікація та керівництво інспекцією сприяють кращому функціонуванню міністерства і які можливі покращення в роботі інспекції?
- › Посольства (інспектування та керівництво)
- › Міністерство (ідентифікація)

Кейс (адаптований): модель для порівняння

- › Завдання, рамкові основи та цілі інспекції
 - Рішення про прийняття
 - Протокол управління
 - Рекрутинговий профіль
 - Сесія про прагнення з інспекторами
- › Загальні принципи належного нагляду
 - Урядові принципи
 - Найкращі практики ОЕСР 2014
 - Наукова рада з питань урядової політики
- › Вивчення документів для визначення критеріїв

Принципи належного нагляду (розроблені спеціально для цього аудиту)

Збір інформації:

- › адекватний
- › оцінка відповідає визначеним вимогам
- › втручання результативні

а нагляд:

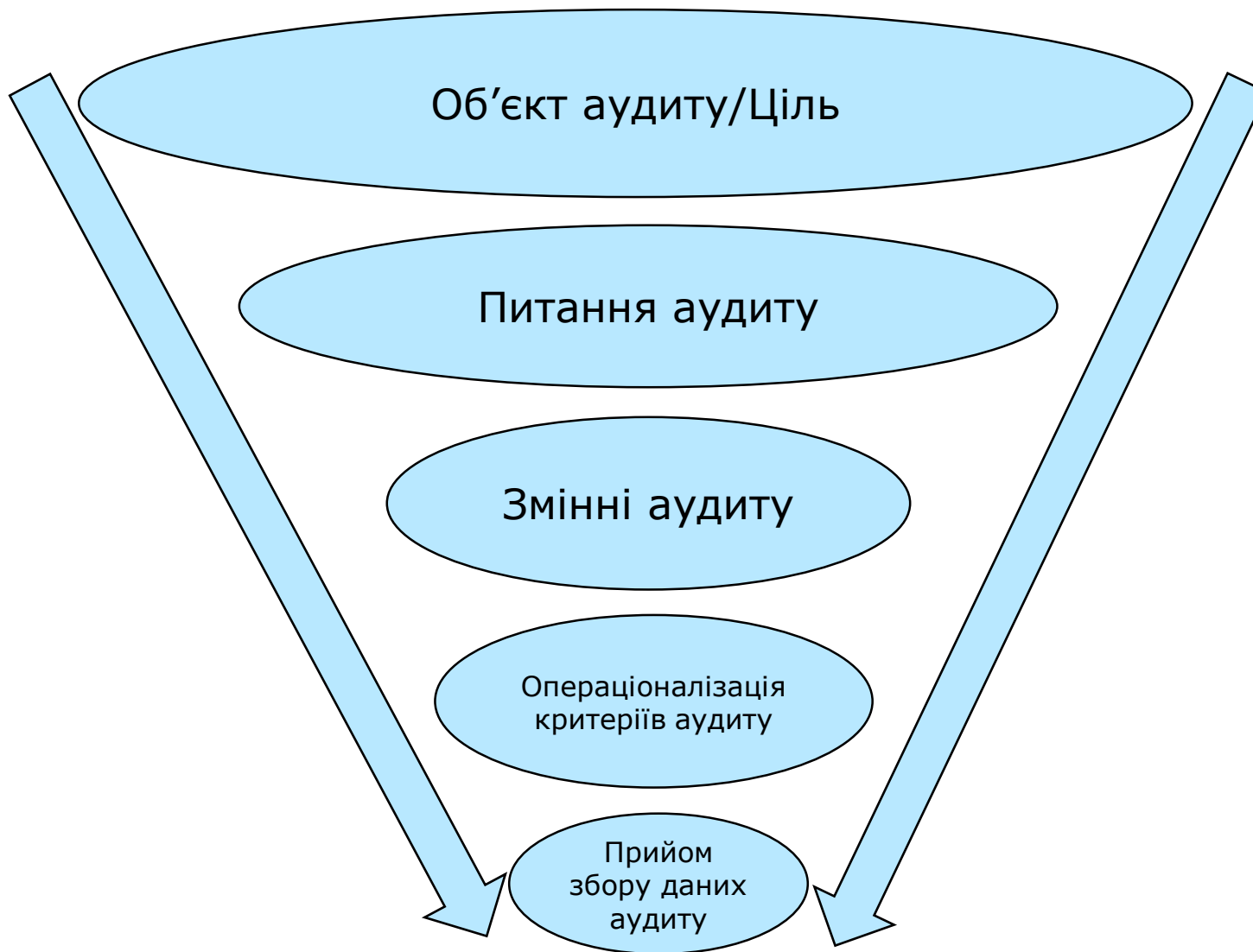
- › вибірковий
- › вирішальний
- › партнерський
- › незалежний
- › прозорий
- › професійний

Методологія аудиту: збір даних

- Крок від критеріїв аудиту та операціоналізації приводить аудитора до найбільш очевидного кроку: збору даних
- Цей крок полягає у:
 - ❑ Побудові методики збору даних: анкетування, опитування, відбір документів для вивчення тощо.

Дизайн аудиту

Контекстуальний аналіз

*Концептуальний
дизайн*

Ціль аудиту

Питання аудиту

Змінні аудиту

Критерії аудиту

Технічний дизайн

Аудиторські прийоми

Аналіз

Звітування

Планування

Управління групою

Технічний дизайн: вибір джерел

› Модель для порівняння дає інформацію про:

➤ Логічний зв'язок між:

Об'єктом → ціллю → ключовими питаннями → змінними → критеріями

› Чого нам поки бракує:

- Які джерела можуть дати нам потрібну інформацію?
- Як ми збираємося оприлюднити потрібну нам інформацію?

Вибір джерел та види аудиту

Вид аудиту	Переважаючі джерела	Посилання
Аудит відповідності	Документи, паперовий слід	Закони/нормативні акти/процедури
Фінансовий аудит	Фінансові звіти, іноді також люди	Рівні толерантності, процедури обліку, вимоги до звітності
ІТ-аудит	ІТ-системи: тестування, люди, документи	Наприклад: COBIT, внутрішні процедури, ISO27001
Аудит ефективності	Люди, документи, реальна ситуація, системи	Норми/критерії, встановлені керівництвом, внутрішні процедури, нормативні акти/закони, теорії, кращі практики

При виборі джерел.....думайте про триангуляцію

›Для кожного критерію аудиту:

- ❑ Визначено принаймні 2 джерела;
- ❑ Бажано 2 джерела з різною методологією.

›Приклад:

›**Критерії аудиту**: Керівництво періодично оцінює основні ризики процесу

›**Джерела**: підтверджуючі документи оцінок + особи (керівництво + персонал)

Аналіз зібраних даних: коли?

- › Відкрите питання:
- На якому етапі процесу аудиту аудиторська група повинна замислитися над аналізом зібраних даних?

Аналіз даних

У «найкращих практиках»:

- Зазвичай: вже на попередньому етапі аудиту слід подумати про те, як аналізувати зібрані дані;
- Це стосується кожного виду аудиту:
 - Фінансовий аудит: рівні толерантності, матеріальність;
 - ІТ-аудит: норми, визначені рамковими основами аудиту (як COBIT);
 - Операційний аудит: Матриця даних, у якій «зважуються» критерії аудиту;
 - Аудит відповідності: наперед відомо, чи знахідка «хороша» чи «погана».

Матриця даних як інструмент для аналізу

	Джерело А	Джерело В	Джерело С	Джерело D	Вердикт
Критерій 1	+			+	+
Критерій 2	-		-		-
Критерій 3		+	+	-	+
Критерій 4	+	-	+	-	Немає вердикту

Від зважування даних залежить, який вердикт буде винесено:

Наприклад:

- Позитивний вердикт, якщо більшість джерел є позитивними;
- У разі рівної кількості балів винесення рішення неможливе;
- Негативний вердикт, якщо більшість балів негативні.

Ключові визначення на етапі аналізу/звітності

- Докази аудиту: інформація, зібрана під час аудиту. Наприклад: звіт про інтерв'ю, документи, фінансовий звіт, лог-файл ІТ-системи. Примітка: докази ще не є висновком!
- Аудиторські знахідки: відмінності між критеріями з моделі для порівняння та доказами, отриманими від об'єкта аудиту (реальності): прогалини!
- Аудиторські висновки: відповіді на ключові питання аудиту на основі ґрунтовного аналізу результатів аудиту;
- Аудиторська кваліфікована думка: твердження, зроблене аудитором, в якому оцінюється об'єкт аудиту. Зазвичай це стосується думки про достовірність та справедливість фінансової звітності (ФА)

Кейс (адаптований): Інспекції в посольствах

- Повторюємо модель для порівняння: завдання, рамки та цілі інспекції та загальні принципи належного нагляду.

Дві змінні:

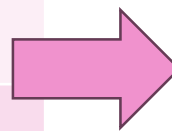
- Втручання **результативні**
- Нагляд **селективний**

Змінні, критерії, збір даних

Змінна	Критерії
Результативний	Рекомендації інспекції виконуються
	Моніторинг статусу подальших дій
	Виявлені ризики знижуються з часом
	Власна стратегія інспекції адаптується після інцидентів та досвіду
Селективний	Практика відповідає протоколам
	Нагляд базується на оцінці ризиків
	Нагляд ґрунтується на аналізі витрат і вигод
	Збирається не більше даних, ніж необхідно
	Інформація використовується повторно, якщо це можливо

Збір даних

